

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. ДМИТРА МОТОРНОГО
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЗАГАЛЬНО-УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ
ПІДГОТОВКИ

Леонов Андрій Михайлович

**Удосконалення управління підприємством малого
бізнесу**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня «магістр»

Керівник: к.е.н., доцент Ірина АГЄЄВА

Запоріжжя, 2026

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені ДМИТРА МОТОРНОГО
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЗАГАЛЬНО-УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ
ПІДГОТОВКИ

Освітньо-професійна програма «Менеджмент»
Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність 073 «Менеджмент»

ПОГОДЖЕНО
Керівник проектної групи (гарант)

освітньо-професійної програми
«Менеджмент».

В.В. НЕХАЙ

(підпис)

19 вересня 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

менеджменту та публічного
адміністрування

С.Р. ПЛОТНІЧЕНКО

19 вересня 2025 р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

на підготовку кваліфікаційної магістерської роботи
здобувача вищої освіти

1. Тема кваліфікаційної магістерської роботи: «Удосконалення управління підприємством малого бізнесу»

науковий керівник роботи к.е.н., доц. Агеєва І.В.

затверджені наказом ректора університету від 24 листопада 2025 року

№ 601 - 3

Строк подання кваліфікаційної магістерської роботи 7 лютого 2026 року

3. Вихідні дані до кваліфікаційної магістерської роботи:

дані статистичної звітності, офіційних сайтів організацій, матеріали власних досліджень під час виробничої (переддипломної) практики

4. Зміст кваліфікаційної магістерської роботи (перелік питань, які потрібно розробити):

- проаналізувати сучасний стану управління підприємствами малого бізнесу;
- охарактеризувати основи управління підприємством малого бізнесу;
- розробити та обґрунтувати напрямки удосконалення управління підприємством малого бізнесу.

5. Перелік графічного матеріалу: *таблиці, рисунки*

6. Дата видачі завдання *25 листопада 2025 року*

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів	Відмітка про виконання
1	Затвердження плану роботи	25.11.2025	виконано
2	Розділ 1 Аналіз сучасного стану управління підприємствами малого бізнесу	05.12.2025	виконано
3	Розділ 2 Організаційні основи управління підприємством малого бізнесу	24.12.2025	виконано
4	Розділ 3 Розвиток концепції удосконалення управління підприємством малого бізнесу	23.01.2026	виконано
5	Перевірка на плагіат	03.02.2026	виконано
6	Попередній захист роботи на кафедрі	05.02.2026	виконано

Здобувач вищої освіти
(підпис)

Андрій ЛЕОНОВ

Керівник кваліфікаційної
магістерської роботи

Ірина АГЄЄВА

Анотація

Леонов А.М. Удосконалення управління підприємством малого бізнесу.
– На правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 073 «Менеджмент». – Таврійський державний агротехнологічний університет ім.Дмитра Моторного, Мелітополь, 2025.

Кваліфікаційну роботу присвячено дослідженню процесів управління розвитком підприємства малого бізнесу на прикладі ТОВ «Ніка-Дніпро». У роботі розкрито теоретичні засади управління розвитком малого бізнесу, визначено його роль у забезпеченні ефективної та стабільної діяльності підприємства в умовах мінливого зовнішнього середовища. Проведено аналіз фінансово-економічних показників діяльності ТОВ «Ніка-Дніпро», виявлено основні проблеми та стримуючі чинники розвитку. Обґрунтовано напрями удосконалення системи управління розвитком підприємства, спрямовані на підвищення результативності господарської діяльності, конкурентоспроможності та адаптивності до ринкових змін. Запропоновані рекомендації мають практичне значення та можуть бути використані у діяльності підприємств малого бізнесу.

Ключові слова: малий бізнес, управління розвитком, ефективність діяльності, конкурентоспроможність, стратегічне управління.

Abstract

Leonov A.M. Improving the management of a small business enterprise. – Manuscript rights.

Qualification work for the degree of "Master" in the specialty 073 "Management". – Tavrichesky State Agrotechnological University named after Dmitry Motorny, Melitopol, 2025

The qualification paper is devoted to the study of theoretical and practical aspects of managing the development of a small business enterprise, using LLC “Nika-Dnipro” as a case study. The paper reveals the essence and specific features of small business development under conditions of an unstable external environment and generalizes modern approaches and tools for enterprise development management. An analysis of the main financial and economic performance indicators of LLC “Nika-Dnipro” is conducted, development trends are identified, and key problems and constraining factors affecting effective operation are determined. Based on the obtained results, directions for improving the enterprise development management system are substantiated, aimed at increasing operational efficiency, competitiveness, and adaptability of the small business to changes in the market environment. The proposed recommendations have practical significance and can be applied in the activities of small business enterprises to ensure their sustainable development.

Keywords: small business, development management, operational efficiency, competitiveness, adaptability, strategic management.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1 АНАЛІЗ СУЧАСНО СТАНУ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ МАЛОГО БІЗНЕСУ	
1.1. Теоретичні основи управління підприємством малого бізнесу	9
1.2. Огляд існуючих моделей управління підприємствами малого бізнесу	15
1.3. Аналіз чинників, що впливають на ефективність управління підприємством малого бізнесу в сучасних умовах	20
РОЗДІЛ 2 ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ МАЛОГО БІЗНЕСУ	24
2.1. Характеристика господарської діяльності ТОВ «Ніка- Дніпро»	29
2.2. Управління формуванням цінової політики підприємства	
2.3. Управління доходами підприємства малого бізнесу ТОВ «Ніка- Дніпро»	36
РОЗДІЛ 3 РОЗВИТОК КОНЦЕПЦІЇ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ МАЛОГО БІЗНЕСУ	
3.1. Виявлення проблемних аспектів управління підприємством малого бізнесу та розробка пропозицій щодо його вдосконалення	47
3.2. Розробка моделі ефективного управління підприємством малого бізнесу з урахуванням особливостей галузі та розміру підприємства	68
3.3. Обґрунтування результативності впровадження запропонованої моделі управління ТОВ «Ніка-Дніпро»	63
ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ	71
СПИСОК ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ	75

ВСТУП

Малий бізнес посідає ключове місце в економіці України, формуючи значну частку зайнятості, сприяючи розвитку регіонів і забезпечуючи конкурентоспроможність національного ринку. У сучасних умовах трансформації економічного середовища, цифровізації, високої конкуренції та впливу зовнішніх ризиків питання удосконалення системи управління малими підприємствами набуває особливої актуальності. Для забезпечення стабільного функціонування малий бізнес повинен формувати ефективну модель управління, здатну швидко реагувати на динаміку ринку, оптимізувати внутрішні процеси та забезпечувати раціональне використання ресурсів.

У цьому контексті особливого значення набуває дослідження системи управління конкретного підприємства малого бізнесу — ТОВ «Ніка-Дніпро», діяльність якого пов'язана з наданням послуг та реалізацією товарів на регіональному ринку. Підприємство функціонує в умовах посиленої конкуренції, нестабільності попиту, зростання витратних статей та необхідності переходу до сучасних методів управління, включаючи цифровізацію бізнес-процесів, підвищення ефективності персоналу та оптимізацію операційних витрат. Незважаючи на певні позитивні результати, система управління ТОВ «Ніка-Дніпро» характеризується низкою проблем, серед яких: недостатня формалізація управлінських процесів, обмежений рівень автоматизації, перевантаженість керівника оперативними завданнями, нерівномірний розподіл обов'язків між працівниками та недосконалість контролю за виконанням планових показників.

Удосконалення управління на цьому підприємстві є необхідною умовою підвищення ефективності його діяльності, забезпечення конкурентних переваг, поліпшення якості обслуговування клієнтів та підвищення результативності персоналу. Проведення комплексного аналізу системи управління ТОВ «Ніка-Дніпро» та розробка практичних рекомендацій з її оптимізації мають важливе теоретичне та прикладне значення.

Питання управління малими підприємствами є предметом значної уваги вітчизняних та зарубіжних учених. Теоретичні підходи до розвитку малого бізнесу, особливостей його функціонування та системи управління висвітлено у працях таких дослідників, як П. Друкер, Г. Мінцберг, М. Портер, Ф. Хедоурі, а також українських науковців — О. Амоші, В. Гриньової, Л. Лігоненко, І. Бажана, О. Турило та ін. Значний внесок у дослідження методів удосконалення управлінських процесів зробили А. Файоль, М. Вебер та сучасні представники процесного й поведінкового підходів до менеджменту.

У працях зазначених авторів розглянуто питання стратегічного й оперативного планування, організаційного проектування, мотиваційних механізмів, контролю діяльності підприємств та побудови ефективних бізнес-процесів. Досліджено специфіку управління підприємствами малого бізнесу, підкреслено їхню залежність від зовнішнього середовища, особливості прийняття управлінських рішень та необхідність формування адаптивних і гнучких управлінських моделей.

Разом із тим, незважаючи на значну кількість наукових праць, питання вдосконалення системи управління на рівні конкретних малих підприємств залишаються недостатньо розробленими. У роботах науковців не завжди приділяється увага практичним аспектам оптимізації управлінських процесів із врахуванням реальних організаційних обмежень, структурних особливостей та ресурсних можливостей малого бізнесу. Це обумовлює необхідність конкретизованих досліджень, орієнтованих на аналіз діяльності окремих підприємств, таких як ТОВ «Ніка-Дніпро», та розробку практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності управління.

Мета роботи полягає у теоретичному обґрунтуванні та розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення системи управління підприємством малого бізнесу на прикладі ТОВ «Ніка-Дніпро».

Для досягнення поставленої мети визначено такі *завдання дослідження*:
– узагальнити теоретичні засади управління малими підприємствами та визначити їхні особливості;

- дослідити організаційно-економічні характеристики ТОВ «Ніка-Дніпро»;
- провести аналіз діючої системи управління підприємством;
- виявити ключові проблеми та недоліки в реалізації управлінських функцій;
- запропонувати напрями та інструменти удосконалення системи управління;
- оцінити очікуваний ефект від запропонованих заходів.

Об'єктом дослідження є процес управління підприємством малого бізнесу.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні аспекти удосконалення системи управління на ТОВ «Ніка-Дніпро».

У процесі дослідження використано такі методи: аналізу і синтезу, порівняльний та структурно-функціональний аналіз, методи економічної діагностики, індукції та дедукції, графічний та статистичний методи.

Новизна дослідження полягає в узагальненні теоретичних засад управління малими підприємствами та розробці оригінальних для досліджуваного об'єкта заходів удосконалення управління.

Практична значущість роботи полягає у тому, що запропоновані заходи щодо вдосконалення системи управління можуть бути впроваджені у діяльність ТОВ «Ніка-Дніпро», що забезпечить покращення операційної ефективності, підвищення продуктивності праці персоналу, зниження витрат та зміцнення ринкових позицій підприємства. Крім того, результати дослідження можуть бути використані іншими малими підприємствами регіону, які мають подібні організаційно-економічні характеристики.

Апробація результатів роботи:

Леонов А.М. Удосконалення антикризового управління підприємством малого бізнесу. Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні виклики та сталий розвиток економіки і бізнесу» (11 грудня 2025 року). Запоріжжя : ТДАТУ, С. 171-173.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

Розвиток малого бізнесу в Україні значною мірою залежить від складного переплетіння як зовнішніх, так і внутрішніх чинників. Зовнішні фактори, що визначаються макроекономічним середовищем та діяльністю держави, створюють певні умови для функціонування та процвітання підприємств. Економічна стабільність, доступність фінансування, сприятлива податкова політика та висока купівельна спроможність населення – це ключові елементи, які стимулюють зростання малого бізнесу.

Водночас жорстка конкуренція на ринку вимагає від підприємств постійного вдосконалення, інновацій та оптимізації витрат. Зміна законодавства, регуляторної політики та цифрових стандартів також впливають на спосіб ведення бізнесу. Спрощення адміністративних процедур, цифровізація державних послуг та створення сприятливого правового поля є важливими чинниками для розвитку малого підприємництва.

Внутрішні чинники, пов'язані з організаційною структурою, управлінням персоналом, фінансовою стабільністю та рівнем цифровізації, безпосередньо визначають ефективність діяльності підприємства. Гнучка організаційна структура, кваліфікований персонал, ефективне управління фінансами та використання сучасних інформаційних технологій є запорукою успіху.

Важливим аспектом також є корпоративна культура, яка сприяє згуртованості команди, відкритості до змін та інновацій. Ефективна внутрішня комунікація мінімізує ризики та підвищує продуктивність праці.

Таким чином, успіх малого бізнесу в Україні залежить від гармонійної взаємодії зовнішніх чинників, які створюють сприятливе середовище для розвитку, та внутрішніх чинників, що визначають ефективність діяльності підприємства. Інтегральний вплив чинників на управління малим бізнесом

У сучасних умовах ефективність управління формується взаємодією зовнішніх і внутрішніх чинників, що вимагає від керівництва системного та стратегічного підходу. Підприємства, які здатні швидко адаптуватися до

економічних змін, впроваджувати цифрові технології, розвивати персонал та будувати клієнтоорієнтовані бізнес-процеси, отримують стійкі конкурентні переваги.

Важливою тенденцією є перехід від традиційних жорстких управлінських моделей до гнучких, адаптивних систем, здатних реагувати на нестабільність та невизначеність. Таким чином, ключем до підвищення ефективності управління малим бізнесом стає поєднання стратегічного планування, інноваційності та оптимального використання ресурсів.

Торговельне підприємство ТОВ «Ніка- Дніпро» здійснює роздрібний продаж продовольчих товарів і товарів побутової хімії, має стаціонарний торговельний об'єкт, що є власністю підприємства;

Статутний фонд підприємства на момент організації складав 292 тисячі гривень. При організації підприємства використовувалися позикові засоби-150 тисяч гривень. У цей час позика погашена, позиковими засобами підприємство не користується. Приватне підприємство і його торговельний об'єкт зареєстровані й перебувають на території с. Констянтинівка Мелітопольського району Запорізької області, має рахунок у філії банку «Аваль». Складські приміщення підприємство орендує;

Зовнішньоекономічна діяльність підприємства носить уривчастий, несистемний характер. Обсяг імпорту росте поряд з незначним зниженням внутрішніх закупівель. Рентабельність реалізації імпортової продукції значно вище, ніж загальна рентабельність реалізації. Пояснюється це розмаїтістю й популярністю імпортованих товарів. І хоча не імпорту, а експорту в зовнішньоекономічній діяльності віддається перевага державою, тому що експорт дає можливість заробити валюту й, тим самим, збільшити сальдо експорту, поповнивши бюджет держави, імпорт дає можливість збільшити прибутки суб'єктів підприємництва, що також поповнює бюджет за рахунок оподаткування.

У третьому (рекомендаційному) розділі дипломної роботи здійснено комплексне обґрунтування напрямів удосконалення системи управління

торговельним підприємством ТОВ «Ніка-Дніпро», що дало змогу сформувати практичну модель підвищення ефективності його діяльності. На основі проведеного аналізу встановлено, що діюча система управління характеризується низкою організаційних, технологічних та кадрових проблем, серед яких: надмірна централізація управлінських функцій, недостатня формалізація бізнес-процесів, фрагментарне використання цифрових інструментів, обмежений розвиток клієнтоорієнтованих підходів та відсутність сучасної системи мотивації персоналу. Сукупність цих факторів негативно впливає на ефективність комерційної діяльності, знижує конкурентні позиції підприємства та обмежує можливості його стратегічного розвитку.

Запропоновані у розділі напрями вдосконалення менеджменту ТОВ «Ніка-Дніпро» передбачають системне оновлення організаційної структури, внутрішніх комунікацій, технологічного забезпечення та кадрової політики. Передусім було обґрунтовано необхідність часткової децентралізації управління шляхом делегування повноважень менеджерам середньої ланки. Такий підхід забезпечує прискорення процесів прийняття рішень, підвищення гнучкості та зниження операційного навантаження на керівника. Формалізація бізнес-процесів, яка включає розробку регламентів, інструкцій та стандартних операційних процедур, дозволяє мінімізувати помилки, покращити координацію дій між підрозділами та забезпечити однаковий рівень виконання операцій.

Важливе місце в моделі вдосконалення займає цифрова трансформація управлінських процесів. Впровадження CRM-системи, автоматизація складського обліку, застосування електронного документообігу та створення КРІ-дешбордів формують основу сучасного інформаційно-аналітичного забезпечення управління. Це сприяє підвищенню прозорості діяльності, скороченню часу на обробку інформації, зменшенню кількості помилок та покращенню якості управлінських рішень. Особливу увагу приділено підвищенню клієнтоорієнтованості підприємства через сегментацію покупців, персоналізацію пропозицій та покращення якості сервісу.

Кадрові рекомендації акцентують увагу на розвитку мотиваційних механізмів, орієнтованих на результативність, та систематичному підвищенні кваліфікації працівників. Запровадження КРІ, бонусних програм, внутрішніх тренінгів та стандартів обслуговування сприятиме підвищенню продуктивності праці, покращенню корпоративної культури та формуванню високої якості взаємодії з клієнтами.

Проведений умовний економічний розрахунок підтвердив доцільність впровадження запропонованих заходів: сукупний щомісячний економічний ефект може становити близько 80,9 тис. грн, а строк окупності — менше одного місяця, що свідчить про високу ефективність та практичну значущість розробленої моделі.

Таким чином, сформована концепція вдосконалення управління ТОВ «Ніка-Дніпро» є комплексною, орієнтованою на поєднання стратегічних і тактичних рішень, адаптованою до специфіки торговельної діяльності та здатною забезпечити підприємству підвищення конкурентоспроможності, ефективності операційної діяльності та стійкого розвитку. Запропонована модель може бути використана не лише для вдосконалення поточної системи управління, а й як основа для подальшого стратегічного планування та формування сучасної корпоративної структури підприємства.

Андрій ЛІСОНОВ

СПИСОК ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Друкер П. Ф. Ефективний менеджмент : пер. з англ. Київ : Наш формат, 2020. 256 с.
2. Єрмошенко М. М. Конкурентоспроможність підприємства. Київ : НАУ, 2018. 332 с.
3. Донець Л. І. Ризик-менеджмент : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 312 с.
4. Ілляшенко С. М. Управління ризиками в системі менеджменту підприємства : монографія. Суми : Університетська книга, 2018. 280 с.
5. Крамаренко Г. О. Фінансовий менеджмент підприємства : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2019. 520 с.
6. Лук'янова В. В. Ризикологія: теорія і практика : навч. посіб. Київ : Каравела, 2021. 256 с.
7. Мартиненко В. П. Антикризове управління підприємством : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 312 с.
8. Viktoriia Nekhai, Yaroslav Melnyk, Bogdana Vyshnivska, Oleg Bilyk, Liudmyla Akimova and Oleksandr Akimov (2024). Economic Consequences of Geopolitical Conflicts for the Development of Territorial Communities in the Context of Economic and National Security of Ukraine. *Economic Affairs*, Vol. 69(01), pp. 551-563 URL:
9. Roman Pasichnyi, Adele Bykova, Viktoriia Nekhai, Pavlo Vychivskyi, Larysa Mosora, Liudmyla Akimova (2024). International migration of human resources in the conditions of geo-economic transformations as the main influence on the components of sustainable development of Ukraine in the context of national security. *Edelweiss Applied Science and Technology*. Vol. 8, No. 6, p. 1354-1365
10. Viktoriia Nekhai, Iryna Kolokolchykova, Svitlana Rozumenko, Tetiana Nikitina (2022). Anti-crisis Management of Socio-economic Systems Development in the Global Competitive Environment. *Review of Economics and Finance*, 20. 363-377

11. Nekhai, V., Voloshchuk, Y., Satyr , L., Voloshchuk, K., & Kravets , O. (2023). Production of engineering products as an element of social growth in the global world: legal factor of development: Productos de ingeniería como elemento de crecimiento social en el mundo global: factor jurídico de su desarrollo. *Cuestiones Políticas*, 41(76), 259-273.
12. Viktoriia Nekhai, Svetlana Nesterenko, Oksana Marchenko, Svetlana Suprunenko, Tetiana Khrystova. (2021). Restorative and productive methods of environmental management in the implementation of environmental policy. *Cuestiones Políticas*. Serbiluz Editorial Fund, University of Zulia. Maracaibo, Venezuela. 39 (71), 871-883
13. Нехай, В. (2023). Основні засади менеджменту мисливських господарств. *Економічний дискурс*, (3-4), 107–114
14. Нехай В. В., Завадських Г. М. Формування засад управління доходами та витратами мисливських господарств. *Часопис економічних реформ: науково-виробничий журнал*. 1(53). Харків, 2024. С. 67 – 72
15. Завадських Г.М., Нехай В. В. Теоретико-методичні підходи до аналізу доходів і витрат мисливських господарств України. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (економічні науки)*. Мелітополь, том 1, №50. 2024. С. 26-33
16. Нехай В.В., Волкова С.О. Маркетинг в управлінні підприємствами машинобудування. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (економічні науки)*. Мелітополь, том 1, №47, 2023. С. 22-32
17. Нехай В. В. Функціональне значення маркетингу у системі менеджменту підприємства. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (економічні науки)*. Мелітополь, том 2, №48. 2023. С. 15-24
18. Нехай, В. (2023). Ко-маркетингова методологія у стратегії збуту підприємств сільськогосподарського машинобудування. *Економіка та суспільство*, (48).

19. Нехай В.В., Колокольчикова І.В. Методологічні засади формування парадигми збуту. Вісник Хмельницького національного університету. Серія: економічні науки. Хмельницький, №1. 2023. С. 120-125
20. Нехай В.В. Формалізація методики прогнозування збуту продукції підприємств сільськогосподарського машинобудування. Науково-виробничий журнал «Часопис економічних реформ». Харків, 1(49). 2023. С.73-79
21. *Нехай В.В., Косяк А.* Теоретичні основи інтеграції підприємств сільськогосподарського машинобудування. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (економічні науки). Мелітополь, № 2 (46). 2022. С. 14-21
22. Нехай В.В., Кравець О.В. Обрання стратегічних напрямків розвитку підприємств сільськогосподарського машинобудування. Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка. Кам'янець-Подільський, № 2 (37). 2022. С. 85-90
23. Нехай В.В. Метод «маневру» у стратегічному управлінні та створенні ринкових переваг підприємств на ринку засобів виробництва. Вісник Херсонського національного технічного університету. 1(80). Херсон, 2022. С. 169-176
24. Нехай В.В. Формування засад антикризового управління підприємством. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (економічні науки). Мелітополь, № 2 (44). 2021. С. 24-30
25. Нехай В.В. Маркетингове планування діяльності підприємств та логістики на ринку товарів виробничого призначення. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Полтава : ПУЕТ, 2020. № 2 (98). С. 58-65
26. Пушкар О. І. Контролінг і ризик-менеджмент у системі управління підприємством : монографія. Харків : ХНЕУ, 2025. 224 с.
27. Пушкар О. І. Система управління ризиками підприємства : навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 264 с.

28. Савчук В. П. Фінансовий аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2017. 384 с.
29. Семенов Г. А. Ризик-менеджмент у підприємницькій діяльності : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2019. 298 с.
30. Старостіна А. О. Управління ризиками в економіці : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2018. 356 с.
31. Тридід О. М. Антикризове управління підприємством : навч. посіб. Харків : ІНЖЕК, 2019. 400 с.
32. Федулова Л. І. Менеджмент організацій : підручник. Київ : Либідь, 2020. 448 с.
33. Череп А. В. Управління фінансовими ризиками підприємства : монографія. Київ : Кондор, 2018. 312 с.
34. Шегда А. В. Менеджмент : підручник. Київ : Знання, 2019. 512 с.
35. Ястремський О. І. Економічний ризик: методологія та практика : монографія. Київ : КНЕУ, 2017. 260 с. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV (зі змін.).
36. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV (зі змін.).
37. Про підприємництво : Закон України від 07.02.1991 № 698-XII (втратив чинність, але використовується для теоретичного аналізу).
38. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV (зі змін.).
39. Hopkin P. Fundamentals of Risk Management. London : Kogan Page, 2018. 520 p.
40. Lam J. Enterprise Risk Management. New York : Wiley, 2017. 400 p.
41. Kaplan R. S., Mikes A. Managing Risks: A New Framework // Harvard Business Review. 2019. No. 6. P. 48–60.